

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 24. januarja 2019 - Leto XXIX, št. 4

stran 2

UROŠ LIPUŠČEK: PREKMURJE V VRTINCU PARIŠKE MIROVNE KONFERENCE 1919

POSLUŠALA JE Z LAMPAMI IN VŮJAMI
stran 4

ŽIVLJENJE PRINESTI V ŠTEVANOVCE
stran 8

LJUBLJANA VNOČI ZAČNE ŽIVETI
stran 10

Murska Sobota: Prvi dogodek v nizu prireditev ob 100-letnici združitve Prekmurja z matičnim narodom

UROŠ LIPUŠČEK: PREKMURJE V VRTINCU PARIŠKE MIROVNE KONFERENCE 1919

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija je v Pokrajinski in študijski knjižnici v sodelovanju z

Pisatelj Dušan Šarotar, pisec eseja *Pesniki, vojaki in kartografi*; Klauđija Sedar, urednica knjige *Prekmurje v vrtincu pariške mirovne konference 1919*, avtor Uroš Lipušček, Marjan Šiftar, podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija, ki je knjigo izdala, in povezovalac pogovora

iniciativnim odborom pripravila prvi letošnji dogodek v nizu prireditev ob 100-letnici združitve Prekmurja z matičnim narodom. Predstavili so monografijo dr. Uroša Lipuščka *Prekmurje v vrtincu pariške mirovne konference 1919 - Vloga Združenih držav Amerike in majorja Douglasa W. Johnsona pri določanju slovenskih (prekmurskih) mej*. Izjemno dobro obiskan dogodek je bil prav na 100-letnico začetka pariške mirovne konference, po kateri je bilo Prekmurje združeno z matično Slovenijo. Med obiskovalci iz Prekmurja, Maribora in Ljubljane so bili predsednik državnega zbora Dejan Židan, prejšnji predsednik DZ Milan Brglez, častni škof Evangeličanske cerkve v Sloveniji Geza Erniša, številni univerzitetni profesorji in zgodovinarji, iz Monoštra pa slovenski generalni konzul Boris Jesih.

Uvodni nagovor v predstavitelju knjige je imel prvi slovenski predsednik in zdaj predsednik iniciativnega odbora za počastitev obletnice Milan Kučan, podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije Marjan Šiftar pa se je pogovarjal z avtorjem Urošem Lipuščkom, urednico knjige Klauđi-

jo Sedar in piscem spremne besede, pisateljem Dušanom Šarotarjem. Obiskovalci s(m)o

si ogledali odlomke iz dokumentarnega filma Štefana Celeca, posvečenega obletnici, *Za Prekmurje gre* in uživali v nastopu *Beltinske bande*. Predsednik odbora za počastitev 100-letnice združitve Prekmurja s Slovenijo Milan Kučan je v uvodnem nagovoru izpostavil, da je pariška mirovna konferenca Sloveniji odvzela Primorje, omogočila plebiscit, po katerem je ostala Koroška v Avstriji ter omogočila priključitev Prekmurja k matičnemu narodu. Gre za dogodek, ki si zasluži pozornost skozi vse leto, da to ni dogodek, pomemben samo za Prekmurje in last Prekmurcev, niti dogodek, ki bi se oziral samo v preteklost, ampak mora biti usmerjen v prihodnost. Ohraniti mora Prekmurje tako, kot je bilo ob priključitvi k Sloveniji, ko je bilo multikulturno in večjezično. Res je, da so v tem delu Slovenije živeli predvsem Slovenci, močna je bila tudi madžarska skupnost. Milan Kučan je ocenil, da je Prekmurje te vrednote ohranilo v svetu, ki temu ni naklonjen, ampak je pogosto poln sovražnosti. Posebej je poudaril, da je program vseslovenski in ne zgolj prekmurski, da bo vrhunec dogajanja 17. avgusta v

Beltincih.

Osrednji del je bil namenjen predstavitvi knjige Uroša Lipuščka *Prekmurje v vrtincu pariške mirovne konference 1919*. Urednica knjige Klauđija Sedar je v *Predgovoru* zapisala, da je avtor »tokrat posegel v delo pariške mirovne konference in znatno dopolnil naše dosedanje vedenje o dogajanju v veličastni Versajski palači, ki je s svojimi sklepi vplivala na mednarodno dogajanje do današnjih dni. Avtor je dogajanje na podlagi arhivskih in drugih virov interpretiral razumljivo in izčrpno ter nam predstavil nekatere zelo napete razprave med delegati konference ... Da se Prekmurje osvobodijo izpod tisočletnega ogrskega jarma in začne pisati novo poglavje v okviru novih razmejitvenih mej, kar se je po nalogu pariške mirovne konference tudi zgodilo, so si prizadevali možje, ki jim je bilo mar za prihodnost in usodo naroda, ki je navkljub vsem zgodovinskim okoliščinam uspel ohraniti svojo identiteto in narodnost, kar je pravzaprav svojevrsten čudež.«

Možje, ki so si prizadevali za priključitev Prekmurja, so bili v prvi vrsti domači izobraženci iz pokrajine ob Muri, pa vendar sami niso imeli toliko vpliva, da bi odločali o svoji usodi, so pa imeli na svoji strani nekatere delegate, ki so se zavzeli za slovenski življenj v Prekmurju. »Eden izmed njih, katerega vpliv do sedaj še ni bil posebej izpostavljen, pa vendar je bil prav on najbolj goreč zagovornik, da Prekmurje pripade h Kraljevini SHS, je bil član ameriške delegacije, kartograf Douglas W. Johnson, katerega vlogo in zasluge Lipušček predstavi nad vse nazorno, poglobljeno in temeljito. Vse to pa podkrepi z zgodovinskimi viri, tako da

bralec dobi predse celotno pariško mirovno konferenco, vrtince pogajanj, razhajanj in sklepnih odločitev ... z vsemi junaki, ki so uteme-

Uroš Lipušček je vrsto let v Združenih državah Amerike, v tamkajšnjih arhivih, proučeval dogodke, povezane s prvo svetovno vojno

ljevali tudi to, da v Prekmurju živijo Slovenci.« Vendar je bilo to premalo, da bi se s Slovenijo združili tudi Slovenci v Porabju. Do izraza je prišlo taktiziranje zmagovalcev, pa še kaj, da je bila sprejeta odločitev, da porabske vasi gospodarsko in tudi sicer bolj spadajo v dolino Rabe, madžarske, ki so zdaj v Prekmurju, pa naj bi bile bolj povezane s prekmurskim prostorom. Še najbolj intrigantsko so delovali člani italijanske delegacije. Odločilno vlogo pri določanju mej v Evropi po prvi svetovni vojni so imele Združene države Amerike. Ameriški predsednik Wilson je na pariški mirovni konferenci 1919. leta nastopal kot vrhovni razsodnik. »Evropski narodi in tudi Slovenci so v njem videli državnika, ki bo postavil temelje novega, bolj pravičnega mednarodnega sistema, temelječega na demokraciji in pravici narodov do samoodločbe. Potek pariške mirovne konference je pokazal, da je Wilson kljub dobrim namenom postal žrtev stare diplomacije oziroma tajnih sporazumov, ki so jih med seboj sklepale najmočnejše članice antante,« ocenjuje Lipušček in doda, da številni dokumenti še niso

odkriti, kar precej pa jih je izgubljenih.

Lipuščkova knjiga prinaša številne informacije, podrobnosti in tudi dokumentarne

fotografije, kar doslej ni bilo zbrano na enem mestu. Izstopajo vloge posameznikov, tako tujih kot slovenskih, med katerimi sta zelo pomembna izvedenca, v Veržaju rojeni dr. Franc Kovačič, katoliški duhovnik in teolog, zelo aktiven v narodnobuditeljskem smislu, in dr. Matija Slavič, rojen v Bučecovcih. Avtor je opisal vlogo slovenskih in jugoslovanskih politikov, ki so sodelovali v pogajanjih in tudi opozoril, da se nekateri politiki konference niso želeli udeležiti, na primer Anton Korošec, predsednik vlade in nekdanji predsednik Jugoslovanskega kluba v parlamentu na Dunaju, ki je imel kot eden izmed vodilnih opozicijskih politikov v Avstro-Ogrski v tujini velik ugled.

V Spremni besedi *Pesniki, vojaki in kartografi* pisatelj Dušan Šarotar izhaja iz spoznanja, da: »Zgodovino pišejo zmagovalci, poraženci pripovedujejo zgodbe.«

Uroš Lipušček posveča knjigo pokojnemu kolegu in prijatelju, Francu Kuzmiču.

(Slika na prvi strani: Prvi dogodek ob letošnji 100-letnici združitve Prekmurja s Slovenijo.)

Tekst in fotografije: Ernest Ružič

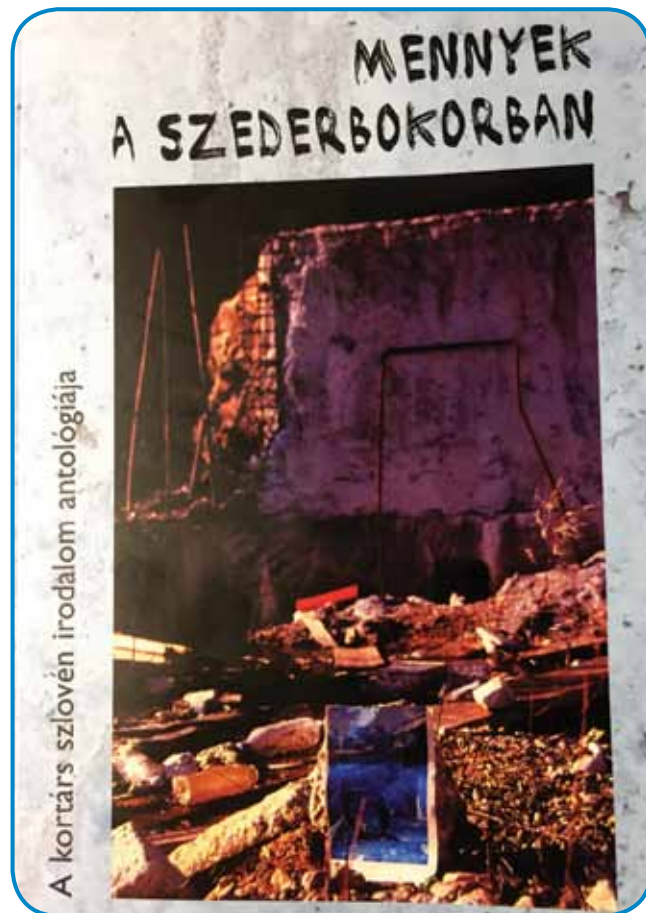
SODOBNA KNJIŽEVNOST »NA SOSEDNJEM OTOKU«

»INSULA VICINA pomeni 'sosednji otok'. Je serija antologij sodobne književnosti sosednjih narodov: morje z otoki potopljene Srednje Evrope. Patološka nasprotovanja so pogosto posledica majhnih razlik, kljub razvodnicam pa nekaj le združuje ta svet otokov. Kaj naj bi to bilo, odstiramo med listanjem posameznih delov serije, med otipavanjem arterij naše regije odkrivamo temeljne oblike sožitja ali vsaj možnosti zanj,« bremo na zavihku najnovejše antologije sodobne slovenske književnosti v madžarskem jeziku z naslovom »Mennyek a szederbokorban« (»Nebesa v robidah«), ki je luč sveta zagledala v letu 2018 pri madžarski založbi Tiszatáj kot 5. del serije »INSULA VICINA« (urednik Roland Orcsik).

Urednica (in deloma prevajalka) antologije Judit Reiman je nalogo priprave izbora zaupala profesorici sodobne slovenske književnosti Alojziji Zupan Sosič (za prozna dela) ter vidni sodobni slovenski pesnici Barbari Korun (za poezijo).

»Ljubezenske zadrege, poželenje, družinske tegobe, razmerje med 'normalnim' in 'nenormalnim', družbene anomalije, dvojna identiteta priseljencev, posttranzicijska kritika, empatičnost do brezpravnih, psihična bolezen, izvorni humor, osupljive in estetske podobe, univerzalnost izrekovanja, avtopoetično vzpostavljanje samega sebe, praznine v družbi in lirskem subjektu, drugačnost, položaj (spolne, narodnostne) manjšine, pravljичnost - vse to in še več lahko preberete v antologiji slovenske književnosti po letu 2000,« v svojem uvodu navaja Alojzija Zupan Sosič, ki poudarja, da bi lahko v obsežnejši izbor zajeli veliko več avtorjev. Tudi kriteriji za uvrstitev bi

lahko bili drugačni: tokrat so upoštevali pestrost besedil in generacijsko, pokrajinsko ter

spolsko raznolikost avtorjev - gre pa tudi izključno za pisce, ki v madžarščino še niso bili prevedeni.

Za orientacijo »v lepem vrtu« sodobne slovenske književnosti podaja urednica tri stezice: prva je »tranzicijska, postkomunistična književnost«, ki nosi podobne lastnosti kot madžarska in druge srednjeevropske; druga je »postjugoslovanska«, pri kateri Slovenija ne čuti več prave potrebe po skrbi za tisk leposlovnih knjig v smislu utrjevanja nacionalne identitete; in »postmoderna«, za katero je prepoznavno mešanje različnih smeri, stilov, oblik in načinov ter prevladovanje t. i. male teme (osebna identiteta in ljubezen).

Med sodobnimi slovenskimi avtorji v antologiji najdemo Lojzeta Kovačiča, ki v svojem romanu »Otroške stvari« piše zgodbo svoje družine, bolj kot literarnim osebam pa se posveča predmetom, predsta-

vljenim z otroškega zornega kota. Marko Sosič svojo pripoved v romanu »Balerina,

Balerina« daje v usta predstavnic slovenske manjšine v multikulturnem Trstu, ki je odrasla ženska na razvojni stopnji otroka. Posebnost pripovedovalke je značilna tudi za roman »Milovanje« Nine Kokelj, glavna literarna oseba Riva se postopno pogreza v psihično bolezen. Psihološki roman Stanke Hrastelj z naslovom »Igranje« ne problematizira le shizofrenije in družbenih napak, ampak se posveča tudi poetičnosti posebnih duševnih stanj. »Oštrigéca« je pravljичni roman Marjana Tomšiča (naslovna beseda v istrskem narečju pomeni čarovnijo), dogajanje v njem poteka na dveh področjih: ena je arhaična Istra z verovanji, drugo pa miselnost oseb, ki vztrajno zavračajo magičnost.

Drugačen posebnost je neimenuvani lik v romanu »Telesa v temi« Davorina Lenka, ki ima raka na modih in je posledično impotenten; bizarne

erotične zgodbe o nekonvencionalnih spolnih praksah so os govornih odlomkov in citatov v knjigi. V naslovnem romanu antologije »Nebesa v robidah« nas Nataša Kramberger popelje v tok zavesti glavnih literarnih oseb, za katere je najbolj značilno sodobno nomadstvo. Identitetne zadrege so v zbirki kratkih zgodb »V imenu očeta« Dijane Matkovič predstavljene humorno in ironično, pripovedi in z njimi tudi bivanjske stiske pa se končajo nerazrešene. Urška Sterle v svojih kratkih zgodbah s skupnim naslovom »Večno vojno stanje« z lahkotno ciničnim slogom secira tradicionalne vloge moških in žensk - da bi se posvetila osrednji temi položaja lezbijk. Zoran Knežević v zbirki »Dvoživke umirajo dvakrat« prinaša slike iz življenja priseljencev iz bivših jugoslovanskih republik (»dvoživk«), ki ne najdejo pravega miru ne v prejšnji ne v novi domovini.

»Mislim, da brez etike ni est-etike, da pomeni pisati etično delovati. Tako me ni najbolj zanimalo to, kako poezija odgovarja sodobnosti, temveč kako jo vzpostavlja. Izbrala sem pisave, ki sem jih brala kot najbolj avtonomne, avtentične, transformativne, osvobajajoče, v napetem odnosu do družbenega, in zato tudi zanimive,« beremo uvodne misli urednice, pesnice Barbare Korun pred drugim, poeziji posvečenim delom antologije.

Na kratko naštejmo še pesnike, zajete v izboru. Iztok Osojnik je zastopan z daljšo pesmijo »Nebo nad Berlinom«, v kateri je mojstrsko izmerjena 'eksistencialna temperatura' trenutka-sveta. Tone Škrjanec obrobno, lapidarno, z veliko ironije in humorja opazuje in zapisuje sebe-svet, ves čas s toplo naklonjenostjo, nekakšno

razlito ljubeznijo. Gejevski aktivist Brane Mozetič je popisal spomine na svoje (socialistično) otroštvo v zbirki »Skice neke revolucije« skozi prizmo sedanjega posttranzicijskega trenutka. Prvo odkrito in poudarjeno lezbično slovensko pesnico Natašo Velikonja zastopajo pesmi, ves čas vkoreninjene v razviden in prepoznaven 'vsakdanjik' ljubeče in ljubljene, ki si prizadeva za svobodni prostor svoje ljubezni.

Poezijo Aleša Mustarja zaznamuje inteligenčen humor in (samo)ironija, ki temelji na sočutju, empatiji do mlega človeka, 'občečloveškega' posameznika. Pisava Miklavža Komelja je bolj pretanjena, kompleksna, z zmeraj znova presenetljivimi preobratu znotraj različnih diskurzov, Petra Kolmančič pa v pesmih raziskuje hrepenenje in poželenje kot gibali eksistence. V svoji pesniški govorici se Kristina Hočevar igra z majhnimi premiki v ponavljanju in variiranju fonemov, s ponavljanjem in variiranjem besed lovi sicer neizrazljivo. Pesnica Radharani Pernarčič posega v geološke plasti družbenosti in družabnosti, v pesmih se neposredno sooči z grozljivostmi, ki oblikujejo svet, Glorjana Veber pa odkriva prej še nevidene neotipljive povezave med stvarmi in dogodki, njeno otroštvo, prežgodaj umrli oče in bolezen pa so večpomenske podobe, v katerih še sama zgori in ostane - pesem.

Odlomke iz slovenskih romanov, kratke zgodbe in pesmi so v madžarski jezik predstavili Orsolya Gállos, Gergely Bakonyi, Alma Várkonyi in Judit Reiman. Tokratni izbor ponuja zanimivo in poučno branje vsem madžarskim bralcem, ki bi radi spoznali utrinek iz najnovejše slovenske proze in poezije.

-dm-

PREKMURJE

Šalovske elegije

Šalovčar Janez Benčec Abraham (naraudo se je leta 1907, mrau pa je leta 1990) je biu Slovenec, steri je med letoma 1930 in 1932 v vogrskom geziki piso pesmi in lübezenska pisma svojoj vödabranoj Mariški. Rokopis so 2012 najšli v Bokračaj, v zapuščini Adele Vukan, stera je bila čerka Viljema Županeka, veškoga kronista in župana Šalovcev med leti 1930 in 1933. On pa je biu mauž Ane Benčec, nezakonske čerke matere Janeza Benčeca Abrahama.

Skor tri leta je trpelo, ka sta Mark Krenn in Petra Bobovec Szabó, urednika knjige z naslovom Šalovske elegije, rokopis pripravila tak, ka je Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost zdaj leko vödala tau dvojezično knigo. Na predstavitvi, stera je bila v Domanjševcaj, je bilou povedano, ka je biu rokopis rastalani na tri tale. V prvom je bilou 218 vogrskih ljudskih pesmi (med njimi so lübezenske, sodačke in drüge) od blüzi in daleč, stera je avtor zbrau in zapiso, enim pa je cujdau ške rejči, povezane z domanjšimi kraji, kak so na primer šalovski zvonik, hodoška cerkev ali krpilivniški mlin. Avtori knige Šalovske elegije so pesmi obogatili s kejpi iz tistoga cajta. Na knigini tabli je zanimivi kejp, steri kaže glavno šalovsko vilico, vidita pa se tüdi štrejka in potok Krka. K kejpom so cujdane ške zanimive informacije o življenji goričkoga lüstva v tistom cajti. Drügi tau rokopisa so bili spominski veršusi, sterih pa nega v knigi, je pa zatau treči tau, 22 lübezenskih pisem, poslanih Mariški, stero je Janez Benčec Abraham zvaou »draga golobica«.

Silva Eöry

Olga Gutman - leranca, stera piše knjige

POSLÜŠALA JE Z LAMPAMI IN VÜJAMI

Prekmurka Olga Gutman rada piše. Njene zgodbe ste leko že šteli tüdi porabski bralci, največ v Porabskom koledari. Ne piše pa samo kratkih zgodb, vej pa je ta nekdešnja leranca nej dugo toga nazaj vödala tüdi roman z naslovom Podoželski zdravnik. »Tau je lübezenski roman. Glavni junaki so trgé mladi lidgé, steri se poznajo že od detečih let. Eden je biu sin bogatoga pavra, deklina je bila od srednje velkoga pavra, tretji pa je biu srmak, steri je gor raso pri strini, vej pa je nej meu očo pa matere,« je o svojom romani, v sterom se dosta zanimivoga (érdekes) godi, spoj zatau, ka sta oba pojba zalübleniva v tau deklino, povedala pisateljica in cujdala, ka je roman več lejt ležo v kišti od stola: »Ges nemam penez, ka bi leko knjigo sama vödala, vej pa tau dosta košta. Z založnikom (kiadó), steri je zdaj moj roman vödau, sva se srečala na enom seminari. Pravla san njemi, ka ge dosta pišem, tüdi romane. On pa je pravo, ka ga glij romani zanimajo. Lani oktobra sam njemi roman poslala po pošti, novembra bi knjiga že leko vöprišla, če bi me on daubo, vej pa je nej meu prave numere mojoga telefona. Te sva se gnauk slučajno najšla in je brž šlo, tak ka je knjiga vöprišla mejseca decembra.«

Olga Gutman pravi, ka piše prausno za prausno lüstvo. Volau do pisanja je mela že te, gda je bila ške dejte in je gor rasla na Goričkom, v vesnici Vučja Gomila. »Kak deteti mi je nej bilou lagvo. Kisnau me je mati mejla, pet let za menov se je narodila ške moja sestra. Meli smo malo paverstvo, pauleg toga je biu oča ške kovač, stari oča pa se je z lesom spravlo. Biu je kolar

pa sodar. Na gazdiji smo meli tüdi maro, krave, stera sam rada pasla, vej pa sam te leko štela knjige. Večkrat se je zgaudilo, ka sam pozabila gledati, gda

Olga Gutman v rauki drži svoj roman z naslovom Podoželski zdravnik

sunce doj dé, pa sam krave kesno domau prignala. Te sam furt kaurdjana bila,« je pravla in cujdala, ka je štela vse, ka ji je prišlo pod roke: »Pri nas je bilou dosta knjig. Moj pradedek je veško deco celau včiu pisati pa šteti. Gé se je on tau navčo, ne vem. Pripovedali so mi, ka so pozimi mlajši

Mlačev pri sausedaj (Olga stogi levo na mlatilnici)

ke njemi domau prišli in so okauli peči sedeli, on pa jih je včiu. Tak ka so njemi gučali tüdi škonik. Tüdi moja prababica je znala v prekmurščini šteti in pisati. Ona je tau tüdi mene navčila. Tüdi stara mati je rada štejla knjige. Lepi so bili tüdi zimski večeri. Stari oča je krbüle pleu, oča

košare, ženske smo seme lüpale, dostakrat smo tüdi perdje česali in furt smo si dosta pripovedjali. Pauleg toga smo meli eno sausedico, stera je znala dosta

zanimivih pripovesti. Ges sam jo trno rada tak z lampami kak vüjami poslüšala.«

Prva štiri leta je v šaulo odila v domanji vesnici, po tistom pa ške štiri v Bogojini. Od tam jo je pout odpelala v Mursko Soboto, na učiteljšiče, gé so se včili prišestni škoniki in lerance. Gda je

zgotovila tau šaulo, so jo z dekretom poslali na njeno staro šaulo, v Bogojino, včit: »Rada sam bila, ka sam dobila delo bliži svojoga dauma. Nej pa sam smejla živeti doma, liki v Bogojini. Malo nauro se mi je vidlo, gda sam sama odila v šaulo, sam leko peški odila iz Vučje Gomile v Bogojino,

kak leranca pa sam nej smela. Tau je zatau bilo, ka so steli, ka škoniki tüdi v vesnici pomagamo, pri deli z mladino in pri kulturni prireditvaj pa tak ta dale.« V Bogojini je spoznala tüdi moža. Po tistom, ka je držina razpadnola in je on odišo v Dajčland, se je odlaučila, ka vküper z 18-mesečno čerko Alenko odideta živet v drügi tau Slovenije, na Dolenjsko: »Stela sam oditi kraj od dauma. Tüdi zatau, ka je par vör po tistom, ka sam ga rodila, mrau moj sin. Delo sam dobila na Osnovni šoli Šentjernej. Od sküjno enajstih sam devet let preživela na podružnični šauli v kraji Zameško. Vtoj vesnici, stera je mela samo 24 ramov, san sama včila vse štiri razrede.« Pravi, ka se je dobro razmela z vsemi. Ške gnesden mata s čerko, stero so dostakrat sausedice pazile, dobre stike s tistim lüstvom.

Po tistom, ka so stariške bežežni gratali, je prišla nazaj domov v Prekmurje. Zatau ka je prva nej dobila slüžbe kak leranca, je v Murski Soboti dveji leti vodila klub mladih. Leta 1980 se je zaposlila na fokovski šauli, v penzijo pa je šla leta 1998. Brž po tistom se je vključila v literarno sekcijo soboških penzionistov, stero je duga leta tüdi sama vodila. Zadnja leta žive pri čerki v Tešanovcaj, gé jo pouleg pisanja najbole veseli drüženje s pravnikico: »Zdaj pišem dva romana nagnauk. Eden je že na računalniki, eden pa ške v irki. Ne pišem vsakši den, ka furt nemam idej,« je na konci ške raztolmačila Olga Gutman.

(Kejp na prvi strani: Obisk pri sausedicaj na Dolenjskom)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osební arhiv Olge Gutman

IŠČI MIR IN SE ZANJ ZAVZEMAJ!

Evangelikičanski koledar je s sedemindesetimi leti izhajanja ena najstarejših stalnih publikacij v Prekmurju, namenjena vernim in tudi tistim, ki imajo drugačen pogled na svet. Leto za letom bralce seznanja z življenjem in delom Evangelikičanske cerkve na Slovenskem in tudi drugimi, aktualnimi temami, kot je letos 100-letnica priključitve Prekmurja k matičnemu narodu. Koledar ureja sedanjosti častni, sicer pa prvi škof evangelikičanske cerkve mag. Geza Erniša, duhovnik v Moravskih Toplicah. V koledarju so objavljene tudi barvne reprodukcije del s slikarske kolonije Primož Trubar v Moravskih Toplicah, avtor naslovnice je akademski slikar Nikolaj Beer, vodja te mednarodne kolonije. Avtorji prispevkov so evangelikičanski duhovniki in tudi drugi, ne glede na versko pripadnost. Slednje daje koledarju intelektualno in siceršnje širino in pritegne širši krog bralcev. Nekaj strani je namenjenih tudi vernikom madžarske narodnosti v njihovem maternem jeziku, kot so tudi cerkveni obredi v Lendavi.

Geza Erniša v uvodniku *Drage bralke in bralci* izpostavi človekovo večno hrepenenje po eni izmed najbolj pomembnih in potrebnih vrednot: »*To je hrepenenje po miru. Čeprav se to hrepenenje, ta želja, zdi zelo banalna, zelo obrabljena, pa ljudje neizmerno težko najdemo potrebni mir. Še vedno je svet, v katerem živimo, poln konfliktov, ki so vzrok in razlog za prenekatero nasilje in vojno. Slike pohabljenih otrok, starejših, da, tudi najstarejših, ki trpijo zaradi vojn, begunstva, nasilja, nas posebej še v prazničnih dneh, v adventu, božiču, novem letu nagovarjajo in opozarjajo na veliko hudega v tem svetu in vse trpljenje postavijo pred naše oči.*« Aktualni škof EC mag. Geza

Filo je zbral *Kroniko dogodkov v evangelikičanski cerkvi*, ki se jih je udeležil konec leta 2017 in lani, sam ali skupaj z duhovniki in duhovnicami, tako doma kot na tujem. Denimo: v Bonu v Nemčiji je bila sinoda Združenje evangelikičanske cerkve, ki je bila

v znamenju 500-letnice reformacije; v Celju sta se škof Geza Filo in soboški duhovnik Leon Novak udeležila sestanka Sveta krščanskih cerkva v Sloveniji; lansko leto je bilo tudi več ekumenskih bogoslužij, recimo v Ljubljani in Celju. Škof se je udeležil namestitve slovenskega duhovnika Aleksandra Erniše (prvega dr. znanosti med evangelikičanskimi duhovniki v Sloveniji) v Trstu v Italiji. Škof je imel pogovor s Ferencem Horváthom o oskrbovanju madžarsko govorečih evangelikičanov v dvojezičnih cerkvenih občinah. Na Blejskem otoku so bili ekumenski pogovori predstavnikov katoliške, srbske pravoslavne in evangelikičanske cerkve s predstavniki ruske pravoslavne cerkve.

Škof je ob dnevu reformacije izročil Mestni občini Murska Sobota plaketo Primoža Trubarja za dobro sodelovanje v jubilejnem letu reformacije in še z marsikatero dejavnostjo in dogodkom je bil povezan škof Geza Filo, med katerimi je bila po vsebini in pomenu

ga vojaka. Posebej velja omeniti esej Cvetke Hedžet Toth *Lutrs(i)*, raziskovalka piše o evangelikičanski veri v naših krajih in Petru Kupljeniku – žrtvi rimske inkvizicije (1595). O cerkvi in njenem poslanstvu piše Geza Erniša, prenovljen *Novi zakon ali Testamentum predstavlja* Evgen Balazic, izstopa aktualen tekst Bernarde Roudi *100 let priključitve Prekmurja k matičnemu narodu*, v katerem zgodovinarica opiše osnovne poudarke tega zgodovinskega dogajanja in dogodka, katerega obletnico bomo počastili 17. avgusta v Beltincih.

Dalje beremo članke o globalnosti in globalizaciji, pa o evangelikičanskem duhovniku Aleksandru Škaliču (1902 – 1978), ki je deloval zaradi tudi dobrega znanja madžarskega jezika večino časa v Lendavi. Ernest Ružič objavlja dva prispevka, in sicer: *Tudi zdaj so aktualne teze Marina Lutra* ter o bibliografiji Klaudivije Sedar o Francu Kuzmiču – *Zapiši vse, da se ne izgubi!* Več avtoric in avtorjev piše o cerkvenem življenju v ožjem in širšem pomenu, objavljeni so nekateri govori v počastitev dneva reformacije, tudi novega ministra za kulturo Dejana Prešička na Ravnah na Koroškem in predsednika Državnega zbora Dejana Židana v Murski Soboti ter pridiga Geze Fila ob konferenci Svetovne luteranske zveze v Moravskih Toplicah. V *Evangelikičanskem koledarju 2019* se poslavljajo tudi od Geze Farkaša (1948 – 2018), predsednika podružnice Slovenskega protestantskega društva v Murski Soboti, in Franca Kuzmiča (1952–2018), ob številnih dejavnostih na področju bibliotekarstva, publicistike, predsednika programskega sveta Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, tudi duhovnika in pastora Binkoštna cerkve v Murski Soboti.

Ernest Ružič

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Ka baude s cukrno fabriko?

Starejše generacije dostakrat pripovedjajo od tauga, kak so odli na repo. Ta repa, stero so okapali pa vöbrali, je cukrna repa bila, pa najbola tam kauli Sárvára so go pauvali. Vejn zato, ka tam je bila cukrna fabrika, stero so leta 1895 zozidali. Kak na repo ranč tak v cukrno fabriko je sploj dosta lüstva odlo iz Porabja delat. Ta fabrika se je že audalič vidla, zato ka dva velka raura mejla, stera gnesden že sploj nej videti, zato ka leta 2005 so je porušili. Gnauksvejta fejest irašnje fabriko so leta 1998 zaprli, zidina od tistoga mau prazna stoji. Cukrno fabriko so železnožupanijski posestniki (földbirtokosok) ustanovili pa njigva je bila fabrika tö. Repo, s stere so cukrer redli, so samo eden fartau v Železni županiji pripauvali, vekši tau so iz drügi županij – Tolna, Veszprém, Pozsony, Győr, Pest, Komárom, Fejér, Zala, Somogy – sé vozili. Fabrika je tak dosta cukra delala, ka še na eksport so odavali v Italijo, Anglijo pa celau v Indijo. V drügi svetovni bojni je fabrika dolazgorejla, po bojni so go nazajzozidali, dapa te je že državna fabrika gratala. V leti 1993 so go privatizirali, dapa nej je dugo delala, leta 1998 se je cejlak zaprla. Zidina je od tistoga mau prazna, tazapüščena stoji, v njej sta dve delavnice, eno tišlarstvo pa edna kovačnica. Zdaj tak vögleda, ka iz indašnje cukrne fabrike stanovanje (lakások) vönapravijo, tak ka cukrer več iz Sárvára gvüšno nemo kipüvali.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Obisk ciprskega predsednika

Na obisku v Sloveniji je bil ciprski predsednik Nikos Anastasiades. To je bil prvi obisk kakšnega ciprskega predsednika v Sloveniji v zadnjih 12 letih. Po srečanju sta slovenski in ciprski predsednik Borut Pahor in Nikos Anastasiades dejala, da sodelovanje med državama ocenjujeta kot zelo dobro na vseh področjih, in se zavzela za nadaljnji dvostranski dialog. Ob tem je Pahor dodal, da obisk ciprskega predsednika v Sloveniji sovpada s 15. obletnico vstopa obeh držav v Evropsko unijo, kar je bil po njegovih besedah zelo pomemben mejnik v razvoju obeh držav. Ciprski predsednik se je srečal tudi s premierjem Marjanom Šarcem ter predsednikom državnega zbora Dejanom Židanom. Šarec in Anastasiades sta govorila predvsem o prihodnosti EU in aktualnih izzivih, kot so vprašanje izstopa Velike Britanije iz EU, migracije ter evropske volitve.

Pahor je obiskal Romunijo

Predsednik republike Borut Pahor se je v Romuniji srečal z romunskim predsednikom Klausom Iohannisom, s katerim sta govorila o romunskem predvedovanju EU, o prihodnosti Unije, Zahodnem Balkanu in dvostranskih odnosih. Klaus Iohannis je Boruta Pahorja podrobneje seznanil s prednostnimi nalogami romunskega predsedovanja Svetu EU in pripravami na neformalni vrh voditeljev držav članic Unije, ki ga bodo maja gostili v mestu Sibiu. Predsednika sta v pogovoru potrdila, da so gospodarski odnosi med državama dobri, vendar ostajajo številne možnosti za izboljšanje. V letu 2017 je obseg blagovne menjave med državama znašal 799,5 milijona evrov, kar je bilo 16,6 odstotka več kot leta 2016, rast pa se je nadaljevala tudi lani, saj je v prvih devetih mesecih blagovna menjava znašala 805,3 milijona evrov.

LÜPANJE SEMENA PA KARTANJE ŠNOPSA ZA DUGE ZIMSKE VEČERE

V Šalovcaj so v drugom januariskom sobotnom večeri pá pripravili družabni večer, na šterom se je lüstvo družilo ob lüpanji tikvinoga semena ali kak tam pravijo, gušćic, tisti, šteri pa so meli bole trde pa nerodne prste, pa so kartali šnops. Tou je bil že tretji takšen večer, šteroga so pripravile članice pa člani sekcije ročnih del, štera dela pri Turističnom družtvi Dišeči volčín. Za té večer so se pred

svejta lüpalo tikvino semen, pa ka vse so se te ob toj priliki pogučavale ženske, pa kakšne špajsne reči so znali naštimati moški. Zato so stopili vküper pa organizirali té družabni večer. Za tou so ženske že sprtolejt posadile takšo tikvino semen, štero je za lüpati, vej pa toga več skoro nigde nega najti. Po božično-novoletni svetkaj, kda se malo kaj godi po vasnicaj, je v kulturnom domi v Šalovcaj vküper prišlo

so si lidgé takšne duge zimske večere popestrili z muziko pa popejvanjom, zaton so v Šalovcaj to meli muziko. Za tou

civo) pa domanji narezek. V takšnoj družbi pa ob dobrou-taj je té zimski večer, šteri po vremejni niti nej kazo, ka je

Iz Porabja je največ ljudi prišlo iz Števanovec

Šalovska dvorana se je napunila z domanjimi pa lidami iz Porabja, na srejdí s harmoniko Lajči Nemeč

se je pobrigo Nemečv Lajči s Hodoša, med starimi ljudskimi noutami pa so se čüle moderne viže to, tak narodne kak hrvaške pa slovenske. Organizatorji so se pobrigali za trnok dobre šütamine (pe-

zimski, trnok friško mino. V Turističnom družtvi pa so se že zdaj odloučili, ka do takši večer drugo leto pa organizirali.

Mihaela Kalamar

lejtí odloučili zaton, ka se jim je nej vidlo, ka druženje v dugih zimskih večeraj, kak so ga na vejsi poznali inda svejta, skoro več nega, mlajši pa sploj več ne vejo, kak se je inda

trnok dosta lidí tak iz šalovske občine, kak z drugij krajov, s porabskih vasnic to. Večina jih je lüpala semen, većinoma moški pa so vzeli v roké karte za šnops to. Da pa inda svejta

NOVOLETNI POHOD

Letos so se že tretjič napotili na pohod člani Društva za zdravje Harmónia, da bi z aktivno hojo porabili kalorije, ki so si jih nabrali v času praznikov. Kljub mrzlemu vremenu so se napotili po cesti Füzesi do spominskega parka revolucije leta 1956, nar kar so se napotili do bližnje gostilne in nazdravili novemu letu.

L.R.H.

Ženska ekipa tretja

V okviru nogometnega turnirja v malem nogometu Perfect Change Alpokalja, ki se odvija v Monoštru že drugi mesec, so organizirali tudi turnir za ženske ekipe, na katerem so monoštrska dekleta dosegla tretje mesto.

L.R.H.

PLAN PROGRAMOV DRŮSTVA PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV za leto 2019

*ponedeljek, 21. januar *

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Monoštri.

petek, 15. februar

OBCNI ZBOR/velki djilejš v Slovenskom daumi v Monoštri.

FORUM s slovensko zagovornico Eriko Koles Kiss.

Držabno srečanje v restavraciji Lipa, gora stauipi Pevski zbor društva.

sobota, 2. marciuš

Namesto slovenske fašenske povorke v Monoštri se letos nota naravnamo v indašnje maškare na BOROVO GOSTŮVANJE, stero pripravi Državna slovenska samouprava pa ves Sakalovci v SAKA-LAUVCI.

*ponedeljek, 25. marec *

Etnologinja Marija Kozar Mukič nam nota pokaže vödane knjige »Porabske pripovejsti« v Slovenskom daumi v Monoštri.

Dobri tanači za baugšo zdravdje brbejra/doktora »Kak leko brani-mo v tej lejtaj svojo zdravdje brezi vrastva«?

ponedeljek, 1. april

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi v Monoštri.

torek, 16. april

Medgeneracijsko srečanje. Vüzemska rokodelska delavnica z mlajši gorejnjeseničke šaule pa šaule Kuzma pod vodstvom lerece šaule Kuzma v Hiši jabolk na Gorenjom Seniki.

velki petek, 19. april

Predvüzemska prauška, križnata paut, stero pripravi cerkev v vesi Sakalavci.

... april

V sprtolejšnji akciji »Za naš čisti varaš« Civilnoga foruma mo varaški mlajši penzionisti tü vküp brali smetke v Monoštri.

maj, junij

Paversko delo na njivi v Monoštri: sadimo, okapamo tikvi z guščici v lupinjaj.

nedela, 12. majuš

»Pri nas je lepau« SREČANJE S SOMBOTELSKIMI SLOVENCI V MONOŠTRI ob 20. oblejtnici dela Kulturnoga društva Avgust Pavel pa Slovenske samouprave v Somboteli.

Koncert prejkmurske etno skupine »GORIČKI KLANTOŠI« pa nastop sombotelske pevske skupine Spominčice v gledališči.

Držabno srečanje v restavraciji Lipa.

ponedeljek, 20. majuš

Spoznavanje pa včenjé, kak leko obranimo človeka pa damo »prvo pomauč«, stero do vodili rešilci Rešilske postaje v Varaši v Slovenskom daumi.

torek, 4. juniuš

IZLET V PREKMURJE

Slovenska meša v cerkvi sv. Miklauža v Dolenci z gospaudom Vili-jem Hribernikom. Spoznavanja dela Kmetije Raj v Dolenci pa Kra-jinskoga parka Grad.

torek, 25. juniuš

Spoznavanje arboreta v Šarvari. Gora poiškemo cintor pokojni ju-goslovanski internirancev, polaužimo vejnec.

ponedeljek, 1. juliuš

Seja predsedstva v Hiši jabolk na Gorenjom Seniki.

Gastronomska delavnica.

avgustuš-september-oktober

Paversko delo: pucanja tikvi, süšenje guščic, delo z zemlav za dje-sen pa zimau.

nedela 1. september

Veseli-glasbeni program »SREČANJE LŮDSKI MUZIKANTOV PA PEVCOV«, nastop kakšne gledališke skupine s PIKNIKOM v kultur-nom daumi v Sakalavci.

nedela, 15. september

PRAUŠKA na den Blajžene Device Marije v sv. JURAJ NA BREGU NA

ROVAČKOM pod vodstom msgr. Franca Režonje, škofovoga vikara za narodnosti iz Murske Sobote.

torek, 24. september

Sveta meša, stero dá slüjžiti ves Sakalavci na obletnico toga, ka so té dén goraposvečali vöposvejtleni križ.

ponedeljek, 7. oktober

Seja/djilejš predsedstva v Slovenskom daumi.

ponedeljek, 14. oktober

Prauška, pejška paut od križa do križa na Janezovom brgej na Gorejnjom Seniki v mejseci raužnoga vejнца. Cerkevne Marijine pesmi pa molitev raužnoga vejнца.

... november

Medgeneracijsko srečanje.

Božična gastronomska delavnica z mlajši števanovske šaule na staroj fari v Števanovci.

četrtrek, 21. in petek, 22. november

Rokodelska delavnica v Slovenskom daumi v Monoštri.

Delali mo iz žive brojce božične okrase na grobe s pomočtjavu Marte Steinmetz, vejnce s papirnatimi raužami Ane Ropoš, Iluške Dončecz pa Marijane Kovač, stero polaužimo pri križi v Sakalavci pa pri kapejlaj na Verici pa Otkavci.

nedela, 24. november

Srečanje na konci leta »BOŽIČ V PORABJI« v Slovenskom daumi v Monoštri.

*ponedeljek, 9. december *

Delovno kosilo predsedstva pa nadzorne komisije društva.

16. december

Delovno kosilo Pevskoga zbora društva.

SKAUS LETA:

1. Za porabsko kulturo pa materno rejč delamo v naslednji skupinaj: FS penzionistk, gledališka držina Nindrik-indrik pa DUO Fodor, Ljudski pevci Gorejnji Senik, Mešani PZ Avgust Pavel, Cerkevni zbor Števa-novci ZSM, Slovenski cerkevni zbor v Monoštri pa pevski zbor društva.

2. Naše penzionistke s svojim delom gora držijo stare, indašnje meštri-je – papirnaté rauže, ejglani prčeci, pletenje cejkarov pa drugi del iz kukarčnoga lupinja, vöšivanje prčecov –, pa se vzemejo za moderno delo tü kak okraske iz kukarčnoga lupinja, ejglani vüzemski pa božič-ni okraske, vüzemski okraske iz cvörna ptd. Vodijo delavnice pri drugi organizacijaj tü pa vöpostavlejo na razstavaj.

3. Odimo na slovenske pa dvojezične kulturne, cerkevne, literarne, likovne programe porabski slovenski organizacij. Kak verniki odimo k slovenskim mešam. Privaušimo si novine Porabje, poslöšamo varaški slovenski radio, gledamo oddajo Slovenski utrinki.

4. Nisterne penzionistke pišemo v novine, pišemo pa delamo fotokro-niko društva za Porabski kalendar, delamo pri radioni, furt smo oprej-ti za slovenske novinare.

5. Naša najvejška doužnost je, ka se Slovenci med seov pogučavamo v svojoj domanjoj maternoj rejči, če je mogauče, ranč tak v svoji držini, pa probajmo motivirati mladino na slovensko rejč.

6. Povezani smo, vküper delamo z Društvi upokojencev Rogašovci, Šalovci-Hodoš, Puconci, Murska Sobota, KD Odpev, Ljudskimi godci TRIO Vetrnica, s Slovensko narodnostno samoupravo in Slovenskim društvom Avgust Pavel v Somboteli, z Lokalno pa narodnostno samo-upravo Sakalavci, z Zvezo Slovencev na Madžarskem, z Razvojno agencijo Slovenska krajina Monošter, s Porabje d.o.o.-jem, s slovensko parlamentarno zagovornico Eriko Koles Kiss, s pedagoško svetovalko iz Zavoda RS za šolstvo mag. Valerijo Perger, z DOŠ Števanovci pa Go-renji Senik, OŠ Kuzma, z mestnim Civilnim forumom pa Društvom Tromejnjk v Monoštri.

PRESEDSTVO SI GORA DRŽI PRAVICO, ČE DE POTREJBNO, PLAN PROGRAMOV SKAUZ LETA LEKO SPRMENI!

Klara Fodor, predsednica

... DO MADŽARSKE

Madžarska bo sprožila postopek proti Avstriji

Madžarska se bo obrnila na komi-sarko EU za zaposlovanje in social-ne zadeve Marianne Thyssen, naj sproži postopek proti Avstriji zaradi neizpolnjevanja obveznosti, je izja-vil prejšnji teden državni sekretar Ministrstva za pravosodje Pál Völner in dodal, v kolikor do postopka ne bi prišlo, se Madžarska namerava obr-niti na Evropsko sodišče. V Avstriji je namreč s 1. januarjem začel veljati zakon, s katerim se tujcem, zaposle-nim v Avstriji, zniža otroški dodatek. Višina otroškega dodatka je z novo zakonodajo prilagojena življenjskim stroškom države, iz katere so delav-ci in kjer živijo njihovi otroci. Kot je izpostavil državni sekretar, država štiti pravice svojih državljanov, zato je pripravljena narediti vse, da ne bi prišlo do kršitve teh pravic. Po novi zakonodaji Avstrija plača Madžarom le 56 odstotkov otroškega dodatka v primerjavi z lastnimi državljani.

7. januarja je Madžarska izročila dip-lomatsko noto Avstriji, v kateri jo je opozorila, da so novi predpisi v zvezi z otroškim dodatkom in davč-nimi olajšavami tujcev, zaposlenih v Avstriji, v nasprotju z unijskimi predpisi. Ker ni prišlo do nobenih sprememb, se je Madžarska obrnila na komisarko.

Posmrtné ostanke Judov bodo odpeljali v Izrael

Prejšnji teden sta se srečala madžar-ski in izraelski notranji minister in se med drugim dogovorila, da bo Madžarska dovolila, da bodo posmrtné ostanke Judov, ki so jih madžarski nyilaši v drugi svetovni vojni strel-jali, da so padli v Donavo, odpeljali v Izrael in jih tam pokopali po ju-dovskih navadah. Madžarski fašisti so pozimi leta 1944 kakih pet tisoč Židov ustrelili, da so padali v Donavo pri Margitinem mostu, kjer so ob ob-novi mosta leta 2016 našli posmrtné ostanke ljudi, o katerih so raziskave pokazale, da so judovskega rodu. So-rodniki usmrčenih Judov so se obrni-li na izraelsko raziskovalno skupino ZAKA, ki ima tudi potapljaško enoto, ki je po triletnih pogovorih dobila dovoljenje od madžarskih organov, da preišče rečno dno. Prejšnji terek je tričlanska ekipa potapljačev že sondirala reko (debelost blata, to-kove itd), z dejanskim delom pa bo začelo dvajset potapljačev na koncu februarja.

ŽIVLJENJE PRINESTI V ŠTEVANOVCE

Po dugom cajti se je znauva odprla števanovska krčma, na veliko veselje vaščanov. Dva mlada podjetnika *Diana Fodor* pa njeni prijatelj *Adam Domiter* iz Števanovca sta se vzela za tau nejmalo delo. Kak sta pripovedjala zvin krčme še obadva službo mata, gda tam zgotauvita, te gnauk eden, gnauk drugi dé za šank. Zaka pa s kakšnim ciljom sta se tak odlaučila, ka znauva odpreta števanovsko krčmau, od tauga de nam zdaj Adam Domiter pripovejdo.

- *Adam, kak je prišla ta ideja, ka vküper s prijateljicov Dianov odpreta števanovsko krčmau?*

»Tau je najprvin Diani napamet prišlo, ka bi trebela müva dva delala. Leko povejm, ka najprvin spoj sva nej zmišlavalala o števanovski krčmi. V tau vesi, gda sem dja še mali bejo, je lüstvo bola vküpodlo, leko so bili mladi ali starejši, če kaj bilau, vsigdar dosta lüstva vküprišlo. Ranč tak dosta lüstva je odlo sé k nam iz sausedni vesnic pa še iz Slovenije. Pa te tak pomalek je vse taostalo, začnilo se je s tejm, ka nej bilau več nogometne ekipe, menje prireditiv je bilau pa te tak pomalak je krčma tü zaprla. Zavolo tauga sva se te müva z Dianom tak zbrodila, ka podjetje tü v vesi napraviva, sprobava pa znauva odpreta krčmau. Leko ka še nej kesno pa znauva življenje leko prineseva v števanovsko ves.«

- *Tau neda léko delo, tak mislim, že zdaj si zdignem kolapoš pred vama.*

»Tau gvüšno, ka neda léko delo, dosta de trbelo delati,

dapa tak mislim, ka vrejdeno se je zatau mantrati. Sploj pa te, gda vidiš, ka

Adam pa Diana si želita, ka bi se življenje vrnilo v ves

pride lüstvo, steri so veseli, ka leko malo vküpridejo, leko se pogučavajo. Vsakši tapovej doma, ka je delo, kak je bilau zabadanje, sto kak popravla motore pa vse kaj tašo, ka se z njmi godilo tisti den. Dobro je videti, ka tak pomalek kak starejši tak mlajša generacija začne znauva v krčmau odti. Tau nam tü večkrat tapovejo, kak so radi tauma, ka smo odprli krčmau.«

- *Brezi krčme je ves cejlak mrtva bejla, nej?*

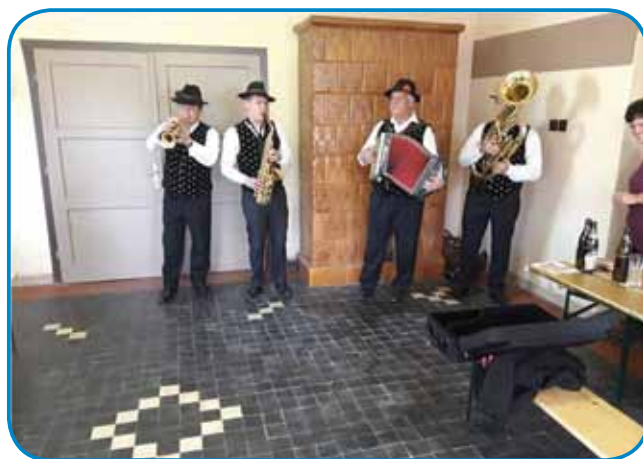
»Tak je bilau, če si se prejk vesi pelo ali üšo, ka človeka si nej vido, vsakši je doma nutrazaprejt bejo, turisti so se pa ranč tak samo prejk vesi pelali, zato ka nej bilau, gde bi eden sok leko spili.«

- *14. novembra ste odprli krčmau, kak vidiš, tejva dva mejseca, ka sta za vama?*

»Sprvoga smo spoj dosta obiskovalcov meli, steri so zavolo tauga prišli, ka na nauvo smo odprli krčmau. Te so prišli svetki pa leko povejm, ka dosta lüstva prišlo k nam, tak ka nika se ne moremo žaugati. Gospaud župan nas je proso pa smo vküper z občinov naredli

eden vaški božič, steri se je zavolé dobro posrečo. Meli smo edno veselico pa proto

taumi, ka gnesden več nej taša šega, ka bi lüstvo na veselico odlo, zavolé dosta nas je bilau. Istina ka iz vesi je menje bilau, dapa iz sausedne vesi je dosta lüstva

V na nauvo oprejt krčmi je večkrat veselo, ne kejpi goslarje z Goričkoga

prišlo. Gnesden je tak, kak dja vidim, ka mladi že trno neškejo plesati, kak če bi je sram bilau, bola samo muziko poslušajo. Meli smo silvestrovanje tü, ka smo trno ranč nej razglasili pa še tak nas je skur petdeset bilau, ka je nej malo. Meli smo malo djesti pa še ognjemet smo tü meli, leko povejm, skur je ranč tak bilau kak prvin pa tauma se dja fejst veselim.«

- *Slovinci, steri se pelajo domau, tü dejo mimo, sta-*

vijo se kaj pri vas?

»Hvala baugi, se stavijo, že smo meli avtobus tü, steri se je pri nas stavo. Po pravici moram prajti, sprvoga smo še nej bili na tau pripravleni, zaman kak dja tak Diana vse šaule mava za gostinstvo. Pri nas v krčmi je tak, če kaj škeš spiti, te k šanki prideš pa prosiš, v Sloveniji je tau ovak. Oni gda pridejo, dola si sedejo pa ti moraš k stauli titi, oni si tak naraučijo piti. Mi smo tau sprvoga nej vedli, zdaj smo se že tau tö navčili. Tak sem vpamet vzejo, ka največ Slovincov vino pije pa hvala Baugi, vsigdar več se stavi pri nas. S tauga je dosta taši, stere že več lejt poznamo, steri so že naši padaši.«

- *Tau ste se že tö navčili,*

ka tej, steri iz Slovenije pridejo, zveksoga süjo vino pijejo?

»Tau je tak, naši domanji szürkebarát (sivi pino) pijejo, oni pa bola süjo kak laški rizling pa tašo. Tau se tü vpamet vzejo, ka tej, steri se gnauk pri nas stavijo, potistim že nazaj odijo.«

- *Kak je po meši, gnauksvejta je tak dosta lüstva bilau tašoga reda, ka še vanej na pragi so stali.*

»Tau se še zato nej trbej bojati, dapa žaugati se tü nej

trbej, zato pride lüstvo po nedelaj. Med kednom vsigdar eden dela, dapa v nedelo sva vsigdar dva, zato ka tisti, steri so iz Verice ali iz Andovec, brž štjejo dobiti, nej ka bi dolazamüdili bus.«

- *Kak ste odprejti?*

»Zdaj v zimi med kednom zazranka od sedme do edenajste pa te od tretje do devete. V soboto pa v nedelo zazranka od sedme do dva- najste pa te zadvečerek od štrte do desete. V leta pa tak baude, ka te cejli den odprejti baudemo, zazranka od sedma večer do desete.«

- *Ka delata ti pa Diana v Avstriji, kama odita v službo?*

»Na edni bencinski črpalki sem küjar, ranč tam je Diana prodajalka, dapa ona vsigdar v noči odi. Zavole težko je tau dvaujo delo nagnauk pelati, zato ka tøj v krčmej lüstvo tü tau želej, aj kak največ müva baudeva za šankom. Brezi pomauči matare pa očo od Diane bi nikak nej mogli tau krčmau pelati, onadva nam dosta pomagata, gda müva nejmava časa. Če ništje nejma časa med nami, te pa dostakrat je tak, ka na eden ali dva dni nekakoga goravzememo.«

- *Gda si vzemata čas zase, če vsigdar delata?*

»Tau je zdaj tak, ka sami sebi smo hlapci, če si čas škemo vzeti zase, za par dni, te tau že eden mejsec naprej moramo rihtati. Ovak leko povejm, ka skur den nauč delava, dapa nej mi je žau, zato ka tak mislim, ka tau ves gora trbej zbiditi. Če se tau posreči s krčmau, z županom, s prireditvami, te dja že zadovolen baudem.«

Karči Holec

»... na sztári szlovenszki jezik obrnyeno ...« - 8.

PRVE NOVINE V NAŠOJ REJČI

Delo *Jožefa Košiča* je med katoličani dale pelo *Jožef Borovnjak*, šteri se je leta 1826 naraudo v Ivanovci, na gimnazijo odo v Kőszegi, teologijo pa končo v Sombotel. Pet mešecov je služo v naši Števanovci, po več kaplanski pa duhovniški mejstaj pa je grato plebanoš na Cankovi ino dekan sobočke dekanije.

Že Košič je emo poznanec med štajerskimi duhovniki z ov kraj Müre, Borovnjaka pa je - v dosta bole žmetni časaj - večkrat gorpoisko slovenski publicist *Anton Trstenjak*. Toma je plebanoš prejkdavo prekmurske knjige pa rokopise ino ma nutpokazo narodnostni, kulturni pa politični žitek med Mürov ino Ra-

Jožef Borovnjak je pozno dosta slovenski duhovnikov z ov kraj Müre

bov. Borovnjak je što slovenske knjige pa novine, v svojo krajino je dau pripelati knjige svetoga Mohaura.

Jožef Borovnjak je sam nej piso knjig, večkrat pa je prejkspiso dela *Mikloša Küzmiča* pa je dau nadrukniiti. »Knigo molitveno« so pred Borovnjakom edenajstkrat vödali, med 1864 pa 1904 pa so go druknivali v verziji cankovskega plebanoša. Borovnjak je na nauvo vödau Küzmiča »Svete evangeliome« pa »Velki katekizmuš« tö. Duhovnik je biu kak liki eden maust med starimi pisateli pa narodnimi būditeli v 20. stoletji, katoličanjске knjige je začno približavati slovenskomi knjižnomi geziki.

V etom cajti so evangeličani ranč tak zveksoga samo starejše knjige na nauvo vödavali kak liki katoličani. Pred *Francom Ivanocynom* je biu Borovnjak najbolje po-

štüvani pa najbolje vöčveni duhovnik v Slovenskoj krajini, zatok je zvün vörski vöda-vo šaulske knjige tö. Ne smejmo pozabiti, kelko je delo pri ednoj samoj katoličanskog pesmarici, štero je vküppostavo *Jožef Puzstai* (prva Pozderez z Böltinec). Borovnjak je dosta pesmi dojobrno

na Vogrskom, šteri je v madžarskoj rejči ranč tak piso. Agustich se je naraudo leta 1837 v Murski Petrovci, šest gimnazijski klasov je končo v Sombotel. Več lejt je biu v gospodarskoj službi pri ništerni grofaj, med drugimi na našom porabskom Dolenjom Seniki tö. Petnajset lejt je delo kak stenograf (gyorsíró) v parlamenti v Pešti, gratati je sto poslanec za sobočko krajino, depa tau se ma je nej prišikalo. Mrau je leta 1879. V svojom kratkom žitki je Imre Agustich sploy dosta delo. Vnaugo je piso za vogrskog novine, zveksoga politično. Zvün toga je na priliko s kejpni nutpokazo prekmurskoga zvača, obračo romane s francuskoga gezika, vu vogrsko rejč pa je prejkspiso najmenje dvej prekmurski pripovejsti.

Septembra 1875 je ambiciozni novinar začno v Budimpešti vödavati slovenske novine »*Prijátel*«. Oprvin so vöprišle gnauk na mešec z vogrskimi literami, od leta 1878 pa dvakrat na mešec s slovenskimi literami (v gajici). Slejdnje novine so posvejt sveta zaglednile dva dni pred smrtjov novinara, velka škoda pa je, ka so ranč v budimpeštanski knjižnicaj nej gorostali vsi letnikič časopisa.

V novinaj je bilau dosta kejpov, Agustich je vnaugo piso o madžarskoj politiki, nut je djau več svoji kratki novel pa pesmi, depa tihinske pa ljudske ranč tak. Pisma je piso Slovencom v Graci pa na slovenskom Štajerskom, tak je gvüšno nej istina, ka bi delo za tau, aj bi Slovenci s kem prva Madžari gratali. Vejpa kak piše, vsakši narod má pravico do slobaudnosti

pa svojoga gezika, s šterim se brani pred neprijateli. Za nauvo leto 1876 je napiso dugo pesem, za štero je idejo daubo po *Franceta Prešerna* »Zdravljici«. Poglednimo zdaj, kak se začne té verš: »*Novo leto pozdrávlam te! / Primte brátje kupico, / Kak se šika po návádi, / Pijmo všem na zdravico. / Božna leta velko breme / Neprestano nas teží... / Naj se spuni srcá žela / Vsákom' v-tom novom leti.*«

Svojo mišlenje o vödavanji novin v slovenskoj rejči je Imre Agustich napiso na konci drugoga letnika: »*Prejde ono lüstvo, štero je brezi znanosti. I dönok se nájdo tákši, ki eto kaplo našim slovenom ne voščijo ...*« Prek-

pa svojoga gezika, s šterim se brani pred neprijateli. Za nauvo leto 1876 je napiso dugo pesem, za štero je idejo daubo po *Franceta Prešerna* »Zdravljici«. Poglednimo zdaj, kak se začne té verš: »*Novo leto pozdrávlam te! / Primte brátje kupico, / Kak se šika po návádi, / Pijmo všem na zdravico. / Božna leta velko breme / Neprestano nas teží... / Naj se spuni srcá žela / Vsákom' v-tom novom leti.*«

Svojo mišlenje o vödavanji novin v slovenskoj rejči je Imre Agustich napiso na konci drugoga letnika: »*Prejde ono lüstvo, štero je brezi znanosti. I dönok se nájdo tákši, ki eto kaplo našim slovenom ne voščijo ...*« Prek-

pa svojoga gezika, s šterim se brani pred neprijateli. Za nauvo leto 1876 je napiso dugo pesem, za štero je idejo daubo po *Franceta Prešerna* »Zdravljici«. Poglednimo zdaj, kak se začne té verš: »*Novo leto pozdrávlam te! / Primte brátje kupico, / Kak se šika po návádi, / Pijmo všem na zdravico. / Božna leta velko breme / Neprestano nas teží... / Naj se spuni srcá žela / Vsákom' v-tom novom leti.*«

Svojo mišlenje o vödavanji novin v slovenskoj rejči je Imre Agustich napiso na konci drugoga letnika: »*Prejde ono lüstvo, štero je brezi znanosti. I dönok se nájdo tákši, ki eto kaplo našim slovenom ne voščijo ...*« Prek-

pa svojoga gezika, s šterim se brani pred neprijateli. Za nauvo leto 1876 je napiso dugo pesem, za štero je idejo daubo po *Franceta Prešerna* »Zdravljici«. Poglednimo zdaj, kak se začne té verš: »*Novo leto pozdrávlam te! / Primte brátje kupico, / Kak se šika po návádi, / Pijmo všem na zdravico. / Božna leta velko breme / Neprestano nas teží... / Naj se spuni srcá žela / Vsákom' v-tom novom leti.*«

Svojo mišlenje o vödavanji novin v slovenskoj rejči je Imre Agustich napiso na konci drugoga letnika: »*Prejde ono lüstvo, štero je brezi znanosti. I dönok se nájdo tákši, ki eto kaplo našim slovenom ne voščijo ...*« Prek-

pa svojoga gezika, s šterim se brani pred neprijateli. Za nauvo leto 1876 je napiso dugo pesem, za štero je idejo daubo po *Franceta Prešerna* »Zdravljici«. Poglednimo zdaj, kak se začne té verš: »*Novo leto pozdrávlam te! / Primte brátje kupico, / Kak se šika po návádi, / Pijmo všem na zdravico. / Božna leta velko breme / Neprestano nas teží... / Naj se spuni srcá žela / Vsákom' v-tom novom leti.*«

cajti je biu slovenski novinar eden sami vönavčeni Slovenec, šteri je tau leko napravo, njegve knjige so vpelali v katoličanjški šaulaj v Slovenskoj krajini. Kniga je po Košičovoj drugä takša v redej, v njej nüca pisatel nauve, vözbrodjene gramatične rejči.

Imre Agustich je napravo svoj gezik vsikdar bole bližanjoga knjižnoj slovenskoj rejči, tak je vödau eške edne šaulske knjige z imenom »Prirodopis s kepami za národne šole«. V té knjigaj je za stvarine nüco slovenska imena, štera je prejkvzeu od pisatela *Frana Erjavca*. Poglednimo zdaj, kak začne svoje knjige: »*Povsédi i kama se koli na našoj zemli zglédnemo, zapázimo najživavnejše življenje. Zemla, zrák i voda je puna z jáko razločnimi stvári. Či se v lepom letnom dnévi po poli, ali gder indri, sprehájamo, čüjemo, kak füčkajo i čvrčkajo pernátí pevcí po zráki i po vejaj drevja ...*«

Agustichov gezik kaže na tau, ka je cejli žitek živo daleč od domanje krajine ino v svojoj rejči probo pisati o takši temaj, o šteraj je pred njim eške niške nej piso. Zatok je vözbrodu nauve rejči, štere so žmetno razméne. Nje-

gve novine pa dvej knjigi pa so bile v 1870-i lejtaj najvejša vrejdnost v prekmurskoj literaturi, vej so pa tistoga ipa samo šaulske knjige obračali pa stara dela na nauvo druknivali. Slovenski novinar je sto svojim lidam dati štenjé za navuk ino veseldje, jim nutpokazati svejt ino nauva mišlenja, zatok na veuko cejnimo njegovu delo.

-dm-

Prve prekmurske novine so samo en par lejt vöprihajale

LJUBLJANA VNOČI ZAČNE ŽIVETI

V lanjskem decembru so venak samo mlajši žmetno čakali sneg. Gda smo ga donk dobili, smo ga bili šoferge nej trnok radi, vej smo pa mogli svoj avto dočistiti pa led z auken dojškrabati. Bili so dnevi, gda je temperatura graubo pod nulo spadnila.

Z ednim padašom sva gledala meteorologijo na interneti pa vidla, ka de kauli silvestrovoga na slovenskom maurdji sunce sijalo pa de toplo kauli deset stopinj. Nej sva dosti brodila, tak cofart sva rezerverala sobo za dve noči v Ljubljani pa dve noči v Kopri. Brodila sva, ka je v mediteranski krajinaj donk lepšo vrejmen.

Tri dni pred najdugšov nočajav v leti sva po službi včasik v mašin sejdla pa se napautila prauti slovenskoj grajnci. Kmica naja je že v Murski Soboti zgrabila, gde sva kúpila vinjeto za avtocesto. Štajerski pa kranjski bregauv sva v večernom čajti nej vidla, k sreči pa sva brezi problemov prišla v glavni varaš.

Po večerdji sva se odlaučila, ka se za dobre pau vöre deva špancerat na ljubljanske ulice. Salaš je biu zvün centra varaša, depa gda sva že kauli glavnoga panaufa ojdla, sva audaleč vidla, ka je središče slovenske metropole spoj lepau s posvejtami okinčano. Podala sva se na paut.

Po Miklošičovoj cesti sva brž prišla k frančiškanskoj cerkvi Marijinoga oznanjenja, prva kak liki bi nutstaučila, pa se nam je opro pogled na svetešnjo Ljubljano. Na Prešernovom trgi, v pravom centri glavnoga varaša, nam je nad glavauv svejtilo pa se blisketalo stau pa gezero mali bejli, radeči, zeleni pa sivi posvejto. Na srejdji je stau spoj veuki krispan, v lufti so žarele galaksije pa zvezde, eške dobro, ka je Prešeren nej posvejte daubo. Biu je petkov večer, ulice so preveč pune bile lüstva.

V Marijinoj cerkvi je kralüvala tüüča, če rejsan je v njej dosta turistov bilau. Največ

nire, Miklaušove šapke, méd pa zelenjé v glažaj. Depa če štoj nika neške kúpiti, leko

nej bili manjasti, eške v večernom ladnom vrejmeni so po Ljubljanci pelali najgir turiste,

Malo sva poslúšala melodije s Splita, te sva pa na pamet vzela, ka na etom trgi stogi edna mala lesena kuča, na šteroj je pisalo »Ledeni rosag«. Če resjan je bila karta za tau razstavo malo draga, sva donk najgir bila pa nutstaučila. V zeleni pa sivi posvejtaj se je pred naja očami rejsan opro bejli svejt: z leda so bile vösklesane figure, največ je bilau zmajov (sárkányok), šteri so simbol Ljubljane. Té veuke skulpture oprvin z motornov žagov z ledeni kock na graubo vösečejo, te pa je eške s prelcvov do konca vönapravijo. Vidli smo takzvano »človečo ribico« tö, štera živé v Postojnskoj djami pa je kak liki eden küšker z rauza kaužov. Za mlajše so vösklesali eden tobogan (csúszda) z leda, malo starejši pa so leko žgano piti kostavali z ledeni posanc. Malo trüdniva od poti sva se odlaučila, ka se napautiva domau. Za drügi den sva plánerala, ka pogledneva vse, od koj je Ljubljana tak erična, vej pa je moj padaš oprvin v slovenskom glavnem varaši odo. Vüpała sva, ka med dnem nede telko turistov kak po večeraj. Tau je dobro za slovenski turizem, za doma nje pa malo menje: med veselim decembrom gvüšno cejle noči ne morejo spat. Center Ljubljane je kak eden veuki mravlinjek, na ulicaj se največ čüje taljanska rejč, depa engleški, nemški pa holandski guč ranč tak ne fali. Ne smejmo pa pozabiti na tiste turiste, šteri vsikdar v vekšoj numeri iz dalečnje Ažije v Slovenijo odijo.

Stari harmonikaš, šteri igra na Tromostovji, jim je gvüšno bole rad kak ge, šteri sem v študentski lejtaj ednoj drügoj Ljubljani včeni biu.

(Kejp na prvi strani: Pri Ljubljancih smo vidli sveto držino s slame.)
-dm-

V frančiškanskoj cerkvi na Prešernovom trgi so postavili čudovitni betlehem

lidi je gledalo betlehem, šteri je s svojimi figurami napuno mesto pred oltarom. Vse je vövidlo kak liki eden mali

se stavi samo na edno küjano vino, mlajši pa leko kostavajo vraučo čokolado ali sadni tej. Če mamovolau malo čakati,

tarski maust, na šterom so inda svejta mesari, sledik pa šauštarge odavali svojo blago. Vu veselom decembru je

maust prilübleno mesto muzikantov, šteri želejo s svojov igrautov malo drauvni penez zaslužiti. Gda sva s padašom tam ojdla, staranč dve mladi dekli fejst vlačili gombaste fude.

Pomalek je kesna nauč grtüvala, zatok sva se nimo erične picerije Ljubljanski dvor napautila prauti Kongresnomi trgi. Nej sva vča-

sik gorprišla, zakoj je tak vnaugo lüstva, gda pa sva se nazaj obrnauła, sva vidla, ka se pod visikim šatorom, na veukom odri za koncert nalečüjejo goslarge. Gda je veseli december, v Ljubljano pozovejo vsefelé muzikante. Z dalmatinskim pesmarom Petrom Grašom so varašanci pa turisti vküper spejvali njegve največke šlagere, istina pa, ka so rovački gostje vsi v šapka pa kusti manglinaj na svoje škeri igrali.

Z leda so vösklesali zmaja, simbol Ljubljane

brejg, na vreji šteroga sta se Blajžena Devica pa sveti Jožef v štalci radüvala narodjenomi Krali. Kaulivrat smo vidli male figure: pastere, birke, mlajše pa vsefelé drejve.

V Ljubljani vsakšo leto držijo takzvani »veseli december«, gda vnauge programe organizirajo za lüstvo. Zvün toga pri vodej, na dve bregaj reke Ljubljanice bautoške postavijo svoje štande pa vsefelé odavajo: vunene rokajce, glažojnate figure, lesene suve-

nam dajo za pod zaub fajne klobase ali pečeno mesau.

Kavarne pa gostilne pri vodej so bile spoj pune, nej je mogo vsikši mesto najti, šteri je prišo poglednit božični bazar. Pri staucaj so se pri mali plinški pečaj segrejavali vözraščeni pa mlajši, od vsikše krčmé se je čüla ovaška muzika. Med španceranjom pri reki je mogo človek skrb meti, ka aj ne vdari v kakšoga drügoga človeka, včasi se je trbölo stiskavati tö. Kapetani šiftov so

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 25. JANUARJA
DO 31. JANUARJA**
PETEK, 25.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda: Metka Krašovec in Zdenka Žido, dokumentarna serija, 11.45 Alpe-Donava-Jadran, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.25 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Osvežilna fronta: Trap, 17.55 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.05 Rija in Krokodil: Na plaži, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Prifarci slavijo 30, 1. del, koncert, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pošast, italijansko-francoski film, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info kanal

PETEK, 25.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Kunec z zelenjavo, 11.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 12.45 Dober dan, 13.50 Med valovi, 14.25 Biatlon - svetovni pokal: sprint (M), 15.40 Migaj raje z nami, 16.05 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.45 Circom Regional: Mlečna pot, koprodukcijska magazinska oddaja, 17.45 Umor, je napisala (XII.): Maščevanje ge. Parker, ameriška nanizanka, 18.40 Male sive celice, 19.25 Videotrak, 20.00 Doktorica Fosterjeva (I.), britanska nadaljevanka, 20.55 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - plesni pari, ritmični ples in ženske, prosti program, 23.00 Televizijski klub, 23.55 Videotrak, 0.30 Zabavni kanal

SOBOTA, 26.01.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.05 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 10.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Mateja Svet, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.05 Prifarci slavijo 30, 1. del, koncert, 16.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Circom Regional: To je Liam, koprodukcijska magazinska oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Kuharija na kubik: Burger z zdravim pomfrijem, kuharska oddaja, 18.40 Reaktivčki: Severni sij, Finska, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Prifarci slavijo 30, 2. del, koncert, 21.40 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Bojna sekira, ameriški film, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.45 Info kanal

SOBOTA, 26.01.2019, II. spored TVS

6.25 Videotrak, 7.00 Slastna kuhinja, 7.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 9.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 11.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 12.45 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - moški, prosti program, 13.25 Biatlon - svetovni pokal: zasedovalna tekma (Ž), 14.20 Nogomet - SP 2018: Zgodbe iz Rusije, 15.25 Biatlon - svetovni pokal: zasedovalna tekma (M), 16.25 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni slalom, 17.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 19.20 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - moški, prosti program in plesni pari, prosti ples, 21.35 Zvezdana: Odločitve, 22.20 Železne stopinje, dokumentarni film, 0.15 Videotrak, 0.45 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 1.15 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 1.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 3.55 Zabavni kanal

NEDELJA, 27.01.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Lov na duhove, risanka, 10.10 Kozmo: Moški konec tedna, belgijska otroška nanizanka, 10.50 Prislunhimo tišini, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Prifarci slavijo 30, 2. del, koncert, 15.35 Eva in Leon, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme,

17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajči zmaj: Zmajči čara, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.30 Slovenska akademija srbske pravoslavne cerkve, 21.30 Z Mišo, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.45 Ivan in Karla, dokumentarni film, 23.35 Simfonija otožnih pesmi, Skriti pogled (posvetilo Tomažu Pandurju z baletom SNG Opera in balet Ljubljana), 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.50 Info kanal

NEDELJA, 27.01.2019, II. spored TVS

6.25 Videotrak, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Glasbena matineja, 7.55 Slastna kuhinja: Krompirjeva enolončnica z omako putanesca, 8.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 10.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. voznja, 11.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 12.45 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (Ž), 13.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. voznja, 14.20 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - revija, 15.25 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (M), 16.25 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni slalom - mešana ekipna tekma, 17.40 Umetnostno drsanje: evropsko prvenstvo - revija, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Pozabljeni - zgodba o jugoslovanskih Judih, izraelski dokumentarni film, 21.20 Milongerji, francoska dokumentarna oddaja, 22.15 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 22.45 Zvezdana: Odločitve, 23.25 Vikend paket, 0.40 Videotrak, 1.10 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 1.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 2.45 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 28.01.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 11.45 Obzorja duha: Razumevanje Svetega pisma, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet, 14.35 S-prehodi, 15.05 Dober dan, Koroška, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 V svojem ritmu: The Mint: Lapsus, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Govoreči Tom in prijatelji: Leteči nindža, risanka, 18.05 Bacek Jon: Čebelji roj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Opus: Poslovilna turneja Joseja Carrerasa, 23.25 Glasbeni večer, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info kanal

PONEDELJEK, 28.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Musaka, 11.10 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.30 Tihotapci identitete, dokumentarni film, 16.30 Prava ideja: Optika Pirc, 17.10 Ljudje in zemlja, 18.00 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.55 Studio kriškraš: Eskimski zaklad, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik, 20.55 Zadnja večerja, nemški film, 22.15 Podočnik, grški film, 23.50 Limonada, kratki igrani film AGRFT, 0.20 Videotrak, 0.55 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 29.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, produkcija TV Koper, 11.15 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 11.45 Opus: Poslovilna turneja Joseja Carrerasa, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.35 Duhovni utrip, 15.25 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Žvenkci: Most, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Skupna odločitev, danska nadaljevanka, 20.50 Salman Rushdie, s smrtjo za petami, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Anica Jerič, roj. Kodrič, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info kanal

TOREK, 29.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Solata iz tunine, 11.10 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, produkcija TV Koper, 14.55 Slovenski magazin, 15.20 Charlatan Magnifique, dokumentarni film o Magnificu, 16.35 Kjer bom doma (I.): Izgubljena hči, avstralska nadaljevanka, 17.35 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. voznja, 18.50 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.20 Videotrak, 20.00 Prava ideja: Berryshka, destilarna in čokoladnica, 20.35 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. voznja, 21.35 Lov (III.), britanska nadaljevanka, 22.45 Vina sveta, razvedrilno potpisno kulturna oddaja, 23.35 NaGlas!, 23.50 Videotrak, 0.25 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 30.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 11.45 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Z Mišo, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Male sive celice: OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica in OŠ Center Novo mesto, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 17.55 # Tu EU: Thomas Waitz: Evropsko kmetijstvo, 18.05 Trobka in Skok: Viseči na nitki, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Film tedna: Vrh, argentinski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Profil, 23.50 Zapeljevanje pogleda: Ivo Prancič in Živko Marušič, dokumentarna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info kanal

SREDA, 30.01.2019, II. spored TVS

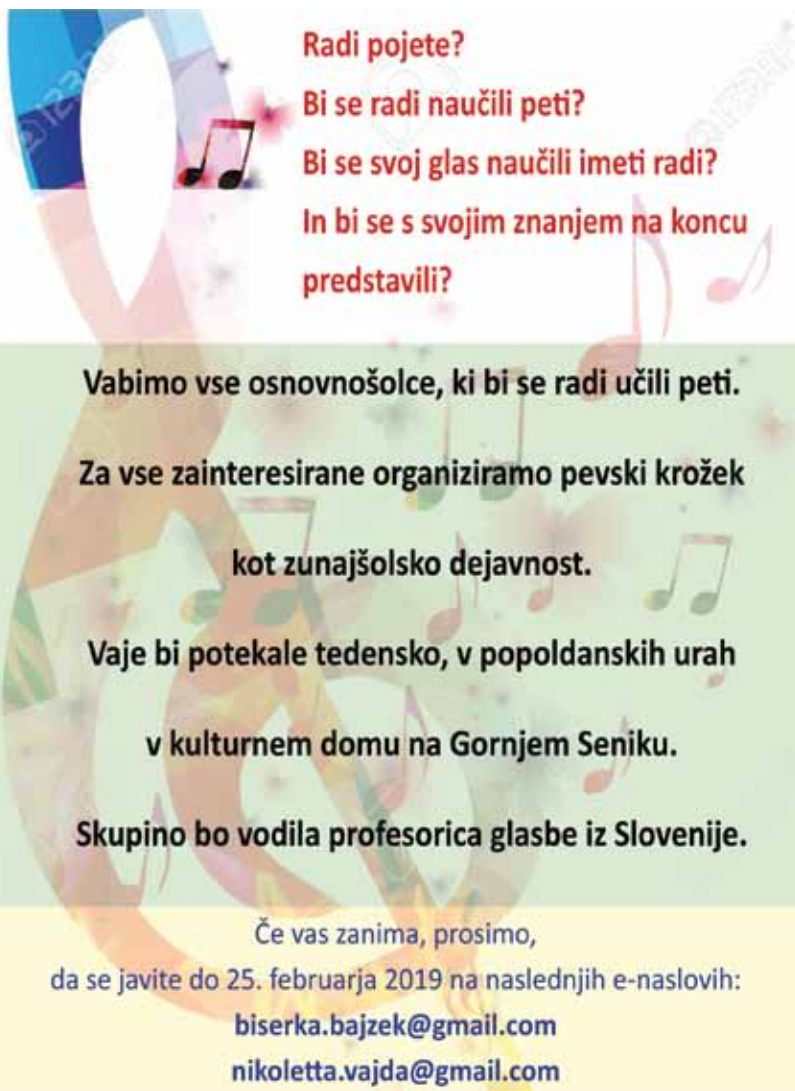
6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Bučna juha z ingverjem, 11.15 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.35 Peš ob Nilu, potpisna serija, 16.30 Vikend paket, 17.55 Kjer bom doma (I.): Dobrodoljšica, avstralska nadaljevanka, 18.50 Ribič Pepe: O zasplosti, mozaična oddaja za otroke, 19.10 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Glasba, vojna in revolucija, glasbeno-dokumentarna oddaja, 20.55 Moje mnenje, 21.50 Češko stoletje: 1948 - Vso ljudsko oblast Stalinu, češka nadaljevanka, 23.10 Videotrak, 23.45 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 31.01.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, produkcija TV Maribor, 11.15 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Makroregije - Jadransko-jonska: Modra rast, 18.00 Balončkovo: Trava, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Kolački, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Filozofska pot Immanuela Kanta, ruska dokumentarna oddaja, 0.20 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info kanal

ČETRTEK, 31.01.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Žlikrofi v sirovi košarici, 11.10 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, produkcija TV Maribor, 15.25 Selfie brez retuše, film Vinci Vogue Anžlovarja, 16.50 Peš ob Nilu, potpisna serija, 17.45 Kjer bom doma (I.): Resnica, avstralska nadaljevanka, 18.40 Otroški program: Op! 19.25 Videotrak, 20.00 Kitajska iz zraka (II.): Razgibana obala, koprodukcijska dokumentarna serija, 20.45 Avtomobilnost, 21.20 Svetovni popotnik: Poljska, 22.15 Koncert za mir, posnetek iz Kraljeve opere dvorca v Versaju, ob 100. obletnici konca 1. svetovne vojne, 23.55 Videotrak, 0.30 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

Radi poje?
Bi se radi naučili peti?
Bi se svoj glas naučili imeti radi?
In bi se s svojim znanjem na koncu predstavili?

Vabimo vse osnovnošolce, ki bi se radi učili peti.
Za vse zainteresirane organiziramo pevski krožek
kot zunajšolsko dejavnost.
Vaje bi potekale tedensko, v popoldanskih urah
v kulturnem domu na Gornjem Seniku.
Skupino bo vodila profesorica glasbe iz Slovenije.

Če vas zanima, prosimo,
 da se javite do 25. februarja 2019 na naslednjih e-naslovih:
biserka.bajzek@gmail.com
nikoletta.vajda@gmail.com

PRAVLJIČNI VEČER
ZA ODRASLE 2019
 Obujamo dediščino v Porabju
 V petek, 1. februarja 2019,
 ob 17. uri

HIŠA JABOLK
 Gornji senik, Porabje

Prilagoditve:
 Marko Bezenšek (Splošna knjižnica Slovenske Konjice)
 Liljana Klemenčič (Knjižnica Ivana Potrča Ptuj)
 Robert Keržl (Mariborska knjižnica)
 Vesna Radovanović (Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota)
 Mária Szévecz
 Glasbena spremljava

Ko zgradba zaživijo v organizaciji Mariborske knjižnice v sodelovanju s partnerskimi in poslovalnimi knjižnicami

mariborska knjižnica

TEČAJ SLOVENŠČINE	SZLOVÉN NYELVTANFOLYAM
Zveza Slovencev na Madžarskem organizira	A Magyarországi Szlovének Szövetsége
NADALJEVALNI TEČAJ SLOVENŠČINE.	SZLOVÉN NYELVTANFOLYAMOT indít HALADÓK részére.
Tečaj bo marca, aprila in maja 2019, enkrat tedensko po 2 uri (v večernih urah).	2019. március–április–május hónapokban, heti 1 alkalommal 2 óra (az esti órákban).
Tečaj bo brezplačen.	A tanfolyam ingyenes.
Rok prijave: 8. februar 2019	Jelentkezési határidő: 2019. február 8.
Prijavite se lahko po telefonu: 94/380-208 ali na naslednjem e-naslovu: biserka.bajzek@gmail.com	Jelentkezni lehet a 94/380-208-as telefonszámon vagy a következő email címen: biserka.bajzek@gmail.com

POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MURSKA SOBOTA

Vabimo Vas na obisk
POTUJOČE KNJIŽNICE
 Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota.
 Brezplačno Vam nudimo izposajo knjig, CD-jev in
 DVD-jev. Gradivo si lahko izposodite
 za 14 dni.

Vaš kraj bomo obiskali

v ponedeljek, 7. in 21. januarja 2019,
v ponedeljek, 4. februarja,
v ponedeljek, 4. in 18. marca,
v ponedeljek, 1. in 15. aprila,
v ponedeljek, 13. in 27. maja in
v ponedeljek, 10. junija.

ČAKAMO VAS
na Gornjem Seniku od 8.30-9.30 ure,
v Šakalovcih od 9.45-10.05 ure,
v Števanovcih od 10.20-11.00 ure in
v Monoštru pri osnovni šoli od 11.15-11.45 in
pri hotelu Lipa od 11.50-12.20 ure.

 Porabje TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Izhaja vsak četrtek Založnik: Zveza Slovencev na Madžarskem Za založnika: Jože Hirnök	Glavna in odgovorna urednica Marijana Sukič Naslov založnika in uredništva: H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@gmail.com ISSN 1218-7062	Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
	Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000, SWIFT koda: OTPVHUHB	Tisk: TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O. Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija